

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XVII.

č.12 (201)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR st.

Pred mesiacom, v sobotu 21. novembra 2015 sa v Turzovke v rámci osláv 400. výročia vzniku turzovskej farnosti konal OBNOVENÝ TURZOVSKÝ KERMAŠ. Uplynula dostatočne dlhá doba na to, aby sme ho zhodnotili a položili si otázku, nakoľko bolo podujatie úspešné, ako ho Turzovčania prijali a či bude táto obnovená tradícia pokračovať aj v rokoch budúcich. Aj preto uverejňujeme dnešné zamyslenie

O KERMAŠI PO KERMAŠI ...

V novembrovom čísle týchto INFORMÁCIÍ sme uverejnili článok historika Mgr. Drahomíra Velička, PhD. s názvom „O hodoch a kermaši“, kde boli podrobne vysvetlené oba pojmy najmä z hľadiska ich pôvodu. Zdôraznili sme skutočnosť, že obe slávnosti boli vlastne pôvodne tým istým – duchovnou slávnosťou, oslavou sviatku patrocína turzovského farského kostola. Kým kermaš bol pripomienkou patrocína prvých dvoch drevených turzovských kostolov zasvätených sv. Alžbete Uhorskej, hody sa v Turzovke začali konať až neskôr, keď bol v roku 1728 postavený prvý murovaný kostol zasvätený Nanebovzatej Panne Márii. Od tých čias sa začalo so slávením tohto sviatku ako turzovských hodov. Obe slávnosti postupne stratili svoj pôvodný duchovný rozmer a ich súčasťou boli aj rôzne svetské záležitosti – spočiatku najmä jarmoky či dedinské „muziky“, zábavy, neskôr púťové atrakcie, kolotoče a pod. V minulom storočí sa tradícia oboch – hodov i kermaša – udržala a existovali popri sebe spoločne až do päťdesiatych rokov. Má stále dostatok pamätníkov a preto aj z ich spomienok mohli čerpať organizátori, keď sa rozhodli obohatiť spoločenský život v meste o obnovenie tejto starej tradície. Jubilejný rok turzovskej farnosti bol pre tento zámer tým najvhodnejším rámcom...

Ak je potrebné oceniť niečo zvlášť, je to predovšetkým **spoločný postup organizátorov**, ktorí sa v rozmanitosti svojho poslania a postavenia dokázali na tejto myšlienke zjednotiť a pre jej naplnenie urobiť maximum. Konali jednotne v čase priprav i jeho priebehu a kladný výsledok sa dostavil. K takémuto hodnoteniu máme dôvod aj na základe výsledku exkluzívneho prieskumu, ktorý v radoch návštevníkov kermaša vykonala Turzovská televízia v deň jeho konania. Výsledky prieskumu boli neskôr publikované aj na stránkach Spravodajcu mesta Turzovka spolu s popisom a hodnotením obsahu programu kermaša. Osobitne cenný je fakt, že sa po celú dobu trvania kermaša udržal jeho **folklórny charakter**, že na každom kroku bola prítomná dobrá nálada a predovšetkým, mnohými návštevníkmi deklarovaná **úcta k obnoveniu tradícii**. Bola zaznamenaná veľká podpora myšlienke jej trvalého uchytienia medzi stálymi podujatiami v meste vo formáte, ako bola prezentovaná pri tomto pokuse. Spoločný príhovor richtára obce, správcu farnosti, zástupcov občianskych združení či verejná deklarácia ich terajšej i budúcej spolupráce, zblížovania a spoločného záujmu o občanov a farníkov boli prijaté s veľkým porozumením. **Prvky historičnosti** v podobe

Mgr. Janka Maďariová (vpravo) vytvorila s Bukovinkou pôsobivý scénický program

richtárom udeleného práva predávať a veseliť sa, vystúpenia verklekára a melódie z čias mocnárstva, ručný drevený kolotoč či množstvo tradičných hornokysuckých krojov, boli nebyvalým oživením diania na kermaši. Obdiv a uznanie zožala účinkujúca folklórna skupina Bukovinka s pásmom, pripomínajúcim **niekdajší koniec hospodárskeho roka** a „vyplácania“ čelade a sluhov, pripadajúce v minulosti práve na čas turzovského kermaša. Neodmysliteľná prítomnosť pastierov, ich trúb, gájd a píšťal - to všetko stupňovalo náladu prítomných, veseliciach sa pri melódiách tradičných heligóniek a ľudového spevu. K tomu všetkému dostatok predajných stánkov, jarmočného tovaru, jedla, občerstvenia, pochutín, sladkostí a nechýbali ani tradičné turzovské kapustníky. Čo viac by si ešte mohol každý malý, či veľký „kermašník“ želať... Napokon, za všetko hovorí tento citát

zo Spravodajcu mesta: **Znovuobnovenie tradície turzovského kermaša prispelo k rozšíreniu kultúrneho a duchovného života v meste, ale aj pocitu hrdosti na bohatú minulosť našich predkov.**

Obdobie osláv 400. výročia turzovskej farnosti rokom 2015 skončilo, rovnako aj pokus obnoviť v ich rámci tradíciu kermaša. Pred organizátormi je teraz dostatočne dlhá doba na rozhodnutie, či a ako pokračovať v obnovení tradícií. Dokázali, že keď sa chce, dá sa to... Aj preto predkladáme verejnosti na prediskutovanie **ešte jedno možné riešenie**. V Turzovke sa už dávnejšie, spolu s inými ujala aj tradícia usporiadania predvianočných trhov. Je tu teda príležitosť aj možnosť „prepojiť“ obe akcie do jedného veľkého (možno viacdňového) „kermašného“ podujatia tak, aby ani jedna z nich neutrpela, ale naopak, získala na veľkosti a atraktivite. **Čo vy na to, Turzovčania?**

Verklekár v uniforme veterána bol príjemným prevkapaním kermaša

BLAHOŽELÁME

V tomto mesiaci oslavujú okrúhle a polokrúhle narodeniny členovia Spolku

prof. PaedDr. MgA. et Mgr. VOJTECH DIDI
Banská Bystrica

PhDr. EMÍLIA KLEINOVÁ
Makov

ANNA ŠTEFÁKOVÁ
Korňa

Želáme im všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalšom živote veľa šťastia, úspech a rodinnú pohodu. Aj touto cestou im ďakujeme za všetko, čo v prospech Spolku doteraz vykonali.

Všetkým členom, sympatizantom, sponzorom a čitateľom ďakujeme za pomoc a spoluprácu. Želáme šťastné, veselé a pokojné Vianoce a úspešné vykročenie do roku 2016.

POĎAKOVANIE

Turzovský farár Mons. Mgr. Jozef Hrtús pri otvorení výstavy

Výstava OD SVÄTEJ ALŽBETY K NANEBOVZATEJ, nainštalovaná vo výstavných priestoroch DKRJ v Turzovke z príležitosti osláv 400. výročia vzniku turzovskej farnosti, **potrvá už len do 31. decembra 2015**. Od jej otvorenia ju navštívili stovky divákov a rovnaký počet je aj tých, ktorí jej vyjadrili obdiv a uznanie. Spolok priateľov Turzovky je spoluorganizátorom výstavy a touto cestou vyslovuje úprimné poďakovanie všetkým, ktorí mu v čase jej prípravy, inštalácie, vernisáže a prevádzky poskytli účinnú pomoc a prispeli tak k zdarnému výsledku.

Ďakujeme správcovi turzovskej farnosti **Mons. Mgr. Jozefovi Hrtúsovi**, primátorovi mesta **JUDr. Lubomírovi Golisovi**, autorovi scenára **Mgr. Drahomírovi Veličkovi, PhD.**, kurátorovi výstavy **Mgr. Tomášovi Koptálovi, PhD.** a všetkým spolupracujúcim **cirkevným a štátnym archívom a odborným inštitúciám** za zapožičanie exponátov.

Osobitné poďakovanie vyslovujeme turzovskému rodákovi **Ing. Rudolfovi Delinčákovi**, majiteľovi firmy ARDSYSTEM Žilina za nezištnú pomoc pri grafickom riešení expozície a bezplatnom vyhotovení zväčšenín archívnych dokumentov, máp a fotografií.

Ďakujeme **kolektívu pracovníkov Kultúrneho a spoločenského strediska**, vedeného riaditeľkou **Darinou Bajákovou** a **kolektívu pracovníkov MPS**, vedeného **Rudolfom Šobichom** za účinnú technickú pomoc.

Ďakujeme **Kostolnému speváckemu zboru Patrička**, vedenému **Helenou Fulierovou** za ich účinkovanie na vernisáži výstavy a **všetkým farníckam, kuchárkam a ich pomocníkom** za prípravu občerstvenia – ukážok tradičných turzovských jedál, **Ivanovi Gajdičiarovi ml.** za vyhotovenie fotodokumentácie z vernisáže a **Turzovskej televízii** za objektívne informovanie o výstave a odovzdávanie reportáží z jej konania.

Ďakujeme **návštevníkom výstavy** za uznanie a povzbudivé slová na adresu autorov a spoluorganizátorov a rovnako **každému**, kto sa akýmkoľvek spôsobom pričínil o dôstojné pripomenutie 400. výročia turzovskej farnosti.

KALENDÁRIUM

VÝROČIA OSOBNOSTÍ 2016

26.1.	* PAVOL KUDLÁČ, kpt. voj. letectva RAF	100. v. yr.
1.3.	† MUDr. ŠTEFAN COMOREK, neurológ	20. v. yr.
7.3.	* Ing. Arch. ThLic. F. KAPUSŇÁK, kňaz, misionár	65. v. yr.
10.3.	* FERDINAND DVORÍN, novinár, spisovateľ, divadelník	115. v. yr.
10.3.	* SAMUEL DVORÍN, publicista	115. v. yr.
4.4.	* Ing. IGOR JANOTA, publicista	95. v. yr.
9.5.	* HANA JANOTOVÁ, pedagóg, osv. prac.	120. v. yr.
23.5.	* ANTON KOMPÁNEK, kňaz, osv. prac., redaktor	125. v. yr.
6.6.	* prof. Ing. ALEXANDER HRIVÍK, CSC., vys. pedagóg	90. v. yr.
13.6.	* FRANTIŠEK MACVEJDA, pedagóg, prekladateľ	120. v. yr.
9.7.	* DUŠAN DOČKAL, spisovateľ, hudobník	70. v. yr.
14.7.	* JÁN N. MIKULÁŠ RUŽIČKA, univ. profesor	205. v. yr.
30.7.	* ThDr. JUDr. JOZEF RUDINSKÝ, kňaz, vydav., redaktor	125. v. yr.
7.8.	† ŠTEFAN CHROBÁK, hudobník	20. v. yr.
12.10.	* MUDr. ADOLF STANEČEK, lekár	130. v. yr.
24.10.	* FRANTIŠEK XAVER DANIŠ, kňaz	220. v. yr.
31.10.	* ThDr. FRANTIŠEK TAGANI, kňaz, zakladateľ MS	200. v. yr.
5.12.	† VINCENT BIELEK, matematik, pedag., inz. umelec	75. v. yr.

VÝROČIA ČLENOV SPOLKU V ROKU 2016

Január	Mgr. Viera Cifrová
Február	PaedDr. Jozefa Sadleková
Marec	Dpt. Štefan Sučík, Mgr. Júlia Mikšovská
Apríl	Jana Mária Hanzelová
Máj	PhDr. František Korený, JUDr. Peter Dlhopolček, JUDr. Mária Dlhopolčeková, Ing. Ján Dlhopolček, CSc.
Jún	Mgr. Ivana Dlhopolčeková, Ing. Rudolf Masarik, Vladimír Minár
Júl	Lubica Suhradová, MUDr. František Chudej
August	Mgr. Lubica Bajáková, MUDr. Daniela Kubincová, Ing. Nadežda Čuboňová, PhD., JUDr. Kristína Mitrová, Juraj Žiačik
September	Eva Gernátová
Október	Ing. Emília Dlhopolčeková, JUDr. Jozef Michtalik, Ing. Ivan Trancík
November	Hermína Rizmanová, Anna Odvarková

V ROKU 2016 SI PRIPOMENIEME

- 400. výročie smrti zakladateľa Turzovky, palatína Juraja Turza (24.12.)
- 395. výročie smrti Imricha Turza, jediného palatínovho syna, rod vymiera „po meči“ (19.10.)
- 390. výročie smrti Alžbety Czoborovej, vdovy po palatínovi Turzovi (31.3.)
- 305. výročie sobáša Tomáša Uhorčika s dcérou jablunkovského baču Stoligu (5.10.)
- 295. výročie prvej písomnej zmienky o panskom pivovare, páleníci a valche v Turzovke
- 250. výročie veľkej povodne v roku 1766
- 200. výročie prestavby prvej drevenej školskej budovy v roku 1816
- 190. výročie smrti najstaršieho zaznamenaného občana Jána Svorníka (mal 106 rokov)
- 170. výročie veľkej neúrody v Európe a následného vypuknutia hladomoru (1846), trval tri roky. Založili sa nové cintoríny v Kline, Korní a Potôčkach – v obci zomrelo v prvom roku 502, v druhom vyše 1 000 a v treťom 450 ľudí.
- 145. výročie vytvorenia turzovského dekanátu, do ktorého okrem Turzovky patrili farnosti Javorník - Čierne, Raková, Staškov, Vysoká a Zákopčie (1871)
- 140. výročie narodenia drotára Petra Bielčika (bol otcom 19 detí s dvoma manželkami)
- 120. výročie postavenia „miléniového pamätníka“ (1896) - teraz Pomník M. R. Štefánika
- 80. výročie začatia stavby budovy meštianskej školy, dnešného gymnázia (25.7.1936)
- 70. výročie exhumácie 18 vojakov ČA a ich prevoz do Žiliny – Bôrik (1.4.1946)
- 70. výročie začiatku prvého dvojdného futb. turnaja O Pohár čl. vzájomnosti (14.8.1946)
- 60. výročie začiatku stavby budovy kult. domu, JSŠ absolvujú prví maturanti (1956)
- 60. výročie od prvého ohňostroja v Turzovke – konal sa po predstavení Armádného divadla Martin s hrou „Jánošík“ na miestnom ihrisku za účasti 3 200 divákov (28.6.1956)